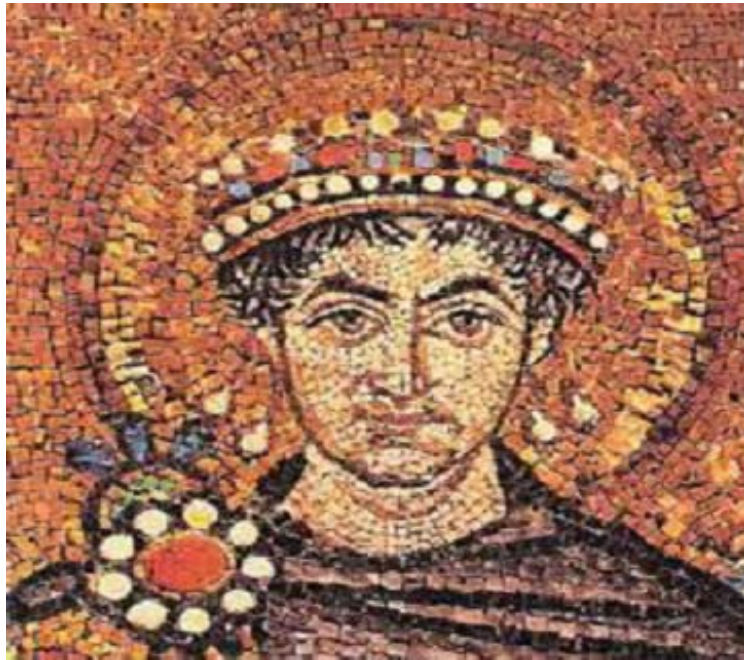

Εργασία Ιστορίας Α΄ & Β΄ Τριμήνου 2006-2007

Θέμα: Ο Ιππόδρομος και οι Δήμοι του Ιπποδρόμου

ΣΤΡΑΤΗΣ ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΜΗΜΑ: Β1

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΗΡΟΔΟΤΟΥ Ν.**

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο I: Οι Δήμοι	3
Οι Δήμοι και η συμπεριφορά τους	3
Η οργάνωση των Δήμων	3
Η διασπορά των Δήμων στην επαρχία	3
Οι οικονομικοί πόροι.....	3
Άλλα καθήκοντα των Δήμων	4
Η σχέση τους με την εξουσία	4
Κεφάλαιο II: Ο Ιππόδρομος της Κωνσταντινούπολης και άλλοι Ιππόδρομοι	5
Ο αριθμός των ιπποδρόμων στο κέντρο και στην επαρχία.....	5
Η αρχιτεκτονική του Ιππόδρομου της Κωνσταντινούπολης	5
Η διακόσμηση του ιπποδρόμου.....	5
Η Δραματοποίηση στον Ιππόδρομο	6
Το χρονικό των καταστροφών που έχει υποστεί ο Ιππόδρομος	6
Κεφάλαιο III: Γλώσσα-Λογοτεχνία	7
Τα άσματα.....	7
Η συνομιλία Πράσινων και Ιουστινιανού	7
Κεφάλαιο IV: Παραλληλισμός με σημερινά ποδοσφαιρικά σωματεία	8
Εικόνες	9
Βιβλιογραφία.....	11
Βιβλία	11
Ιστοσελίδες.....	11

Κεφάλαιο I: Οι Δήμοι

Οι Δήμοι και η συμπεριφορά τους

Οι δήμοι ήταν αθλητικά σωματεία, τα οποία μεταφέρθηκαν απ' τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη μαζί με το έθιμο των ιπποδρομικών αγώνων. Αρχικά είχαν τα ίδια χαρακτηριστικά με τα αθλητικά σωματεία της Ρώμης και ήταν τέσσερις, οι Πράσινοι, οι Βένετοι (κυανοί), οι Ρούσσοι (ερυθροί) και οι Λευκοί. Αργότερα παρουσιάστηκαν δύο σημαντικές διαφορές μεταξύ των αθλητικών σωματείων της Ρώμης με της Κωνσταντινούπολης. Τα αθλητικά σωματεία της Κωνσταντινούπολης μειώθηκαν μόνο σε δύο, του Πράσινους και τους Βένετους, αφού οι Ρούσσοι και οι Λευκοί άρχισαν να αποκτούν σιγά σιγά παθητικό ρόλο και να παρατάσσονται στο πλευρό των Πράσινων και των Βένετων αντίστοιχα. Επίσης λόγω του φανατισμού του πλήθους, άρχισαν να δημιουργούνται φατρίες και οι δήμοι να αποκτούν πολιτικό χαρακτήρα. Αυτό προκάλεσε τη Στάση του Νίκα όπου Δήμοι άρχισαν να εκφράζουν τα παράπονα τους για τον για την πολιτική του Τριβωνιανού και του Καππαδόκη και ζητούσαν την αντικατάστασή τους με βίαιους και χουλιγκανιστικούς τρόπους. Στη συνέχεια απαιτούσαν να πάρουν την εξουσία οι ανιψιοί του Αναστάσιου και ο Ιουστινιανός να παραιτηθεί. Ο Ιουστινιανός παραλίγο να ενδώσει, μα ύστερα απ' άρνηση της Θεοδώρας αποφάσισε να τους αντιμετωπίσει. Ο πολιτικός ρόλος των Δήμων είχε σαν αποτέλεσμα τη σφαγή 30.000 ανθρώπων από τον Βελισάριο και τον Μούνδο.

Από τα λεγόμενα του Προκόπιου μπορούμε να επιβεβαιώσουμε ότι η συμπεριφορά των οπαδών των Δήμων ήταν βάρβαρη. Ο Προκόπιος λοιπόν γράφει ότι οι φανατικοί οπαδοί των Δήμων προκαλούσαν συνεχώς ζημιές και εμπρηστικές επιθέσεις στους δρόμους και τα κοινωφελή κτίρια της Κωνσταντινούπολης, ενώ όσον αφορά την εξωτερική τους εμφάνιση, ήταν άθλιοι καθώς ντύνονταν με σχισμένα ρούχα, άφηναν μεγάλες γενειάδες και μακριά μαλλιά που ήταν χτενισμένα προς τα πίσω, σύμφωνα με την περσική μόδα (είχαν μορφή βαρβάρων, όπως υποστηρίζει). Γι' αυτό και αργότερα ειπώθηκε πως η Κωνσταντινούπολη είχε ξεπέσει στην κατάσταση που ήταν η παρηκμασμένη Ρώμη.

Η οργάνωση των Δήμων

Οι Δήμοι είχαν μια συγκεκριμένη οργάνωση. Κάθε δήμος αποτελούνταν από έναν δήμαρχο (σαν αρχηγό) και στη συνέχεια μία ολόκληρη ιεραρχία από αξιωματούχους, δημοσίους υπαλλήλους, ταμίες, γραμματείς, αρχειοθέτες, ποιητές, μουσικούς, χορωδούς, ζωγράφους και γλύπτες, ηνιόχους και διασκεδαστές καθώς και κάποια απλά μέλη τα οποία αναγράφονταν σε ένα χαρτί το οποίο καταθέτονταν στο επαρχείο της πόλης. Παρόλα αυτά, οι δήμοι είχαν πολλά ακόμα μέλη τα οποία δεν καταγράφονταν σε εκείνο το χαρτί. Κατά το τέλος του έκτου αιώνα υπολογίζονται περίπου 1500 Βένετοι και 900 Πράσινοι.

Η διασπορά των Δήμων στην επαρχία

Οι Δήμοι αναπτύχθηκαν και σε περιοχές που δεν είχαν ιππόδρομο, δημιουργώντας εκεί κάποια συνδικάτα. Πολλοί υποστηρίζουν πως σε πολλές επαρχίες οι Δήμοι έπαιζαν το ρόλο πολιτοφυλακής. Επίσης σε κάθε περιοχή κάθε δήμος είχε και γυμνάσια όπου εκπαίδευε τους έφηβους και τους νέους της περιοχής.

Οι οικονομικοί πόροι

Οι κύριοι οικονομικοί πόροι που είχαν οι δήμοι για να επιτυγχάνουν να διοργανώνουν αθλητικούς αγώνες προέρχονταν από διάφορους χορηγούς. Στις επαρχίες οι χορηγοί ήταν κοινωφελή ιδρύματα και, ενώ οι Δήμοι εξασφάλιζαν λεφτά και από κρατικές επιχορηγήσεις

καθώς και από δημοτικούς φόρους. Στην ίδια την Κωνσταντινούπολη, όμως, μόνος χορηγός ήταν ο αυτοκράτορας, δηλ. στην προκειμένη περίπτωση ο Ιουστινιανός.

Άλλα καθήκοντα των Δήμων

Οι Δήμοι εκτός από αθλητικά σωματεία και πολιτικές φατρίες είχαν πολλές φορές και αμυντικά καθήκοντα. Έτσι είτε με δική τους πρωτοβουλία είτε με κρατική διαταγή παρατηρούνται πολλές φορές να συμβάλλουν στην οργάνωση της άμυνας της πόλης. Το 447 8000 μέλη των δήμων εργάστηκαν για την ανοικοδόμηση του κατεστραμμένου τείχους της Κωνσταντινούπολης. Κατά τη διάρκεια που αυτοκράτορας ήταν ο Μαυρίκιος, φρουρούσαν τα Μακρά τείχη ενώ το 602 συμμετείχαν σε μια εξέγερση του στρατού στο στρατόπεδο του Δούναβη στο πλευρό του Φωκά.

Ακόμα είχαν σημαντικό ρόλο στον γάμο του αυτοκράτορα αφού συνέθεταν και απήγγειλαν το «επιθαλάμιο άσμα» κατά τη διάρκεια του γάμου καθώς και συνόδευαν την αυτοκράτειρα στο δρόμο για το μπάνιο της τις 3 πρώτες μέρες του γάμου σύμφωνα με το έθιμο.

Τέλος συνόδευαν τον αυτοκράτορα στις έφιππες παρελάσεις ή στα προσκυνήματα του στις εκκλησίες, συμμετείχαν στους χορούς του παλατιού.

Η σχέση τους με την εξουσία

Ο Ιουστινιανός, φημολογείται ότι είχε μια ιδιαίτερη προτίμηση στους Βένετους λόγω των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων, γιατί ήταν ορθόδοξοι, καθώς και γιατί θεωρούνταν ανώτερης κοινωνικής τάξης σε σχέση με τους λαϊκότερους Πράσινους. Ακόμα και γιατί οι Πράσινοι ήταν μονοφυσίτες και ο Ιουστινιανός, όπως ξέρουμε, καταδίωκε συνεχώς τις αιρέσεις, ενώ οι Βένετοι θεωρούνταν ορθόδοξοι. Αργότερα αυτές οι φήμες διαψεύστηκαν σύμφωνα με τη στάση που κράτησε ο Ιουστινιανός απέναντι και στους δύο Δήμους, όσο η Στάση του Νίκα βρισκόταν σε εξέλιξη.

Κεφάλαιο II: Ο Ιππόδρομος της Κωνσταντινούπολης και άλλοι Ιππόδρομοι

Ο αριθμός των ιπποδρόμων στο κέντρο και στην επαρχία

Ο ιππόδρομοι που καταγράφονται κατά την εποχή του Ιουστινιανού ήταν πάρα πολλοί με πιο γνωστούς αυτούς της Κωνσταντινούπολης, της Αντιόχειας, της Αλεξάνδρειας, της Θεσσαλονίκης, της Χαλκηδόνας, της Νικομήδειας, της Έδεσσας, της Λαοδίκειας, της Απάμειας, της Βηρυτού, της Τύρου, της Καισαρείας, της Παλαιστίνης, της Γέρασας, της Βόστρας, του Οξύρρυγχου της Αιγύπτου μα και της μικρής Γορτυνίας. Δηλαδή ξεπερνούσαν τους 15 ιπποδρόμους.

Η αρχιτεκτονική του Ιππόδρουμου της Κωνσταντινούπολης

Ο ιππόδρομος της Κωνσταντινούπολης αποτελούσε τμήμα του παλατιού. Υπήρχε μάλιστα και εσωτερικός δρόμος που συνέδεε την Δάφνη, το κεντρικό σημείο του παλατιού με τον Ιππόδρομο. Στη θέση του Ιππόδρουμου της Κωνσταντινούπολης σήμερα βρίσκεται το τζαμί Ατ-Μειδάν που έφτιαξε ο σουλτάνος Αχμέτης

Φτιάχτηκε απ' τον Μ. Κωνσταντίνο με πρότυπο το Circus Maximus της Ρώμης. Το κτίσμα κλείνει στα ΝΔ από τη σφενδόνη, οι κερκίδες της οποίας στηρίζονται σε ναι ψηλή και ογκώδη υποδομή, που εξισορροπεί την διαφορετική κλίση του εδάφους στα δύο άκρα του Ιπποδρόμου. Βρισκόταν στον άξονα ΝΔ-ΒΑ και κατέληγε στα ΒΑ σε μια πολυώροφη κατασκευή με πύλες τοξωτές. Στο ισόγειο βρισκόταν το «ματζανιον» με 10 ή 12 θύρες και στον πάνω όροφο βρισκόταν οι χώροι για τα μέλη των 4 δήμων.

Άλλες είσοδοι προς τον Ιππόδρομο και τις Κερκίδες βρισκόταν στις μακρές πλευρές: στα Δ η Νεκρά Πύλη (από όπου μπήκε ο Βελισσάριος στον Ιππόδρομο για να σκοτώσει 30000 ανθρώπους και να σημάνει το τέλος της Στάσης του Νίκα) και η Lausos Πύλη, στα Α, μία πύλη προς το «κάθισμα» (Μονόπορτα) και προς το μεγάλο παλάτι. Περίπου στη μέση της ΝΑ πλευράς, απέναντι από τον Οβελίσκο του Θεοδοσίου βρισκόταν στο επίπεδο της αρένας το «στάμμα», μία ανοιχτή στοά από κίονες. Πάνω στη στοά βρισκόταν το «κάθισμα», το αυτοκρατορικό θεωρείο, χωριστά από τις υπόλοιπες κερκίδες και πιθανώς τονισμένο από πλουσιότερα αρχιτεκτονικά στοιχεία, το οποίο μέσω μίας πύλης και μιας μεγάλης σκάλας συνδεόταν απευθείας με τα υπόλοιπα τμήματα του παλατιού. Μπροστά βρισκόταν το «κάγκελλον» , δηλαδή η εξέδρα του αυτοκράτορα και των ακόλουθών του. Στη μέση της αρένας υπήρχε μια χαμηλή κρηπίδα, όπου ήταν στημένα μνημεία και αγάλματα.

Το μήκος του ήταν 420-440 μέτρα και το πλάτος του 177 με 125 μέτρα, ενώ η αρένα άγγιζε σε πλάτος τα 80 μέτρα. Υπολογίζεται ότι η χωρητικότητα του ήταν γύρω στα 30.000 άτομα.

Η διακόσμηση του ιπποδρόμου

Ο Ιππόδρομος διακοσμούσαν από διάφορα αξιόλογα έργα τέχνης, κυρίως αγάλματα ομηρικών θεών και ηρώων, ανδριάντες εθνικών χριστιανών βασιλιάδων, μαρτύρων του Ευαγγελίου, ηνιόχων, φιλοσόφων και γιατρών. Τα κυριότερα έργα τέχνης που βρισκόνταν στον Ιππόδρομο ήταν οι τέσσερις χρυσοί ίπποι, έργο του Λύσιππου, που ήταν τοποθετημένοι στο κέντρο του Ιππόδρουμου, όπου γίνονταν οι αγώνες, η πορφυρένια κολώνα που είχε πάει εκεί ο Μ. Κωνσταντίνος (η οποία διασώζεται ως και σήμερα), η χάλκινη στήλη με τα τρία κεφάλια φιδιών, που ήταν τοποθετημένη στο μαντείο των Δελφών, ο αξιοθαύμαστος χάλκινος Ηρακλής, επίσης έργο του Λύσιππου, ο Καλυδώνιος Κάπρος, επίσης από χαλκό, ο χάλκινος αετός, μια νεαρή κοπέλα που κρατούσε έναν έφιππο στρατιώτη και ένα άγαλμα

της Άρτεμης, όπου γύρω του γυμνάζονταν οι παλαιστές. Το 390, επί Θεοδοσίου του Α, στήθηκε στη σπίνα του Ιπποδρόμου το μεγαλύτερο άνω τμήμα ενός οβελίσκου από το Καρνάκ της Αιγύπτου, σαν Μνημείο της νίκης του εναντίον του Μάξιμου και του Βίκτορα. Ο οβελίσκος, 19,6 μέτρα ψηλός, στηρίζεται σε μια τετράγωνη, μαρμάρινη βάση που είχε ανάγλυφες παραστάσεις και στις 4 πλευρές της. Στη βάση απεικονίζονται ο Θεοδόσιος και οι αυλικοί του στο κάθισμα, καθώς και η ανέγερση του οβελίσκου και αγώνες στον Ιππόδρομο.

Η Δραματοποίηση στον Ιππόδρομο

Πολλές φορές στους Ιπποδρόμους λάμβαναν μέρος και θεατρικές παραστάσεις, από σπουδαίους μίμους. Κυρίως, τα θέματα με τα οποία ασχολούνταν οι ηθοποιοί ήταν η παντομίμα, ενώ έλειπε η τραγωδία που είχε αναπτυχθεί απ' τους Αρχαίους Έλληνες. Ακόμα και στα θέατρα υπήρχε συμμετοχή των Δήμων, άρα μεγάλος φανατισμός του πλήθους, ο οποίος οδηγούσε σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις. Γι' αυτό και η εκκλησία αποδοκίμαζε το θέατρο και τους ηθοποιούς, στους οποίους δεν επέτρεπε να μεταλάβουν παρά μόνο τη στιγμή του θανάτου τους. Ήταν μια εποχή παρακμής για αυτήν την σπουδαία τέχνη.

Το χρονικό των καταστροφών που έχει υποστεί ο Ιππόδρομος

Κατά το χρονικό της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και της Τουρκοκρατίας ο Ιππόδρομος υπέστη πολλές καταστροφές από βιαιότητες του φανατισμένου πλήθους, είτε από του κατακτητές (Φράγκους-Τούρκους). Το 406 κήκαν πολλές θέσεις, τον 6^ο αιώνα καίγονται πάλι πολλές ξύλινες θέσεις ενώ το 507 οι θόλοι καταρρέουν. Το 532 δέχεται πολλές ζημιές από τους φανατισμένους οπαδούς των Δήμων κατά τη διάρκεια της Στάσης του Νίκα τις οποίες επισκευάζει ο Ιουστινιανός. Το 12^ο αιώνα δέχεται πλήγμα από πολλούς σεισμούς ενώ το 1203-1204, υπέστη μεγάλες ζημιές από την πυρκαγιά που έβαλαν στην πόλη οι Φράγκοι, ενώ καταστρέφονται όλα τα καθίσματα της Δ πλευράς. Το τέθριππό που διακοσμούσε τον πύργο της βόρειας πρόσοψης μεταφέρθηκε στη Βενετία. Επίσης ένας μεγάλος αριθμός χάλκινων αγαλμάτων έλιωσαν για να μετατραπούν σε νομίσματα. Το 13^ο-15^ο αιώνα, επειδή ο Ιππόδρομος χρησιμοποιείται για γυμναστικούς αγώνες, γίνονται ορισμένες αλλαγές, οπότε το παλιό αρματόριο μετατρέπεται σε εξέδρα των γυναικών της αυλής, ενώ οι κίονες στη σφενδόνη μειώνονται από 37 σε 14. Το μήκος της αρένας μικραίνει στα 370 μ. ενώ το πλάτος κυμαίνεται από 68-180 μ. Τον 15^ο με 16^ο αιώνα, ύστερα απ' την άλωση της Πόλης, πολλά μέρη του ιπποδρόμου, κίονες κλπ χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία άλλων κτισμάτων ή τζαμιών. Τον 19^ο αιώνα γίνονται αναστηλωτικές και αρχαιολογικές εργασίες. Ύστερα από όλες αυτές τις καταστροφές το έδαφος της αρένας εντοπίζεται 5 μ. ψηλότερα απ' το σημείο που βρισκόταν παλιά.

Κεφάλαιο III: Γλώσσα-Λογοτεχνία

Τα άσματα

Καθώς ο αυτοκράτορας έμπαινε μέσα στον Ιππόδρομο, κατά τον μήνα Μάιο οι Πράσινοι τον χαιρετούσαν πρώτοι ψάλλοντας: « Ίδε το έαρ το καλόν πάλιν επανατέλει ». Και συνέχιζαν οι Βένετοι λέγοντας : « Φέρον υγεία και χαρά και την ευημερία ». Και συνέχιζαν και οι δύο ψάλλοντας έναν έναν τους στίχους του πανάρχαιου δημοτικού αυτού τραγουδιού, που δεν μας έχει διασωθεί όλο, παρά μόνο οι δύο αυτοί πρώτοι στίχοι.

Η συνομιλία Πράσινων και Ιουστινιανού

Η παρακάτω συνομιλία θεωρείται απ' τις πιο περίεργες συνομιλίες αυτοκράτορα με το λαό του, αφού αντί για τον Ιουστινιανό μιλάει ο Μανδάτωρ. Η συνομιλία αυτή ήταν και η αρχή της Στάσης του Νίκα, αφού μετά τις συνεχείς προσβολές οι Πράσινοι ξεσηκώθηκαν:

Πράσινοι: Έτη πολλά Ιουστινιανέ Αύγουστε του βίνκας. Αδικούμαι, μόνε αγαθέ, ου βαστάζω. Οίδε ο Θεός φοβούμαι ονομάσαι μη πλέον ευτηχήση και μέλλω κινδινεύειν.

Ιουστινιανός: Τι εστί; Ουκ οίδα

Πράσινοι: Ο πνεονεκτών με, Τρισαύγουστε εις τα τσαγγάρια ευρίσκεται.

Μανδάτωρ: Τις εστιν εκείνος, ουκ οίδαμεν.

Πράσινοι: Συ και μόνος οίδας, Τρισαύγουστε, τις πλεονεκτεί με σήμεραν. Καλοπόδιος, ο σπαθάριος αδικεί με δέσποτα.

Μανδάτωρ: Ουκ έχει πράγμα ο Καλοπόδιος.

Πράσινοι: Ει τις ποτέ εστί, τον μωρόν ποιήσοι του Ιούδα, Ο Θεός ανταποδώσοι αυτώ αδικούντι με δια τάχους

Μανδάτωρ: Υμείς ουκ ανέρχεσθε εις το θεωρήσαι ειμή εις το υβρίσαι τους άρχοντας

Πράσινοι: Ει τις δήποτε αδικεί με, τον μόρον ποιήσοι του Ιούδα

Μανδάτωρ: Ησυχάσατε, Ιουδαίοι, Μανιχαίοι και Σαμαρείται

Πράσινοι: Ιουδαίους και Σαμαρείτες αποκαλείς; Η Θεοτόκος μετά όλων

Μανδάτωρ: Έως πότε εαυτούς καταράσθε. (Οι Πράσινοι εξαγριώνονται και φωνάζουν)

Μανδάτωρ: Όντως ει μη ησυχάζετε αποκεφαλίζω υμάς.

Πράσινοι: Και ει τι αν ειπώμεν θλιβόμενοι μη αναγκαστεί το κράτος σου, γαρ το θείον πάντων ανέχεται. Λόγον έχοντες αυτοκράτωρ, ονομάζομεν άρτι τα πάντα. Που εστιν ουκ οίδαμεν ουδε το παλάτιον, Τρισαύγουστε, ουδε πολιτείας κατάστασις.

Μανδάτωρ: Έκαστος ελεύθερος όπου θέλει ακινδύνως δημοσιεύει.

Μανδάτωρ: Ετοιμοθάνατοι, ουδε των ψυχών υμών φείδεσθε.

Πράσινοι: Επορθήτω το χρώμα τούτο. Και η δίκη ου χρηματίζει. Άνες το φονεύεσθαι και άφες κολαζόμεθα. Ίδε πηγή βρύουσα και όσους θέλεις κόλαζε. Αληθώς δύο ταύτα φέρει ανθρωπίνη φύσις, είτε Σαββάτιος μη εγεννήθη υιό φονεά. (Ο Σαββάτιος ήταν ο πατέρας του Ιουστινιανού).

Ύστερα από αυτή τη βλασφημία οι Βένετοι ξεσηκώθηκαν παίρνοντας το μέρος του Ιουστινιανού, κάτι πάνω στο οποίο βασίζεται η υποστήριξη του Ιουστινιανού στους Βένετους.

Πράσινοι: Πότε ου σφάζεις και αποδημείς

Βένετοι: Συ δε σφάζεις και διακενής. Τους φονείς γαρ του σταδίου υμείς μόνοι έχετε.

Πράσινοι: Δέσποτα Ιουστινιανέ αυτοί παρακάλουσι και ουδείς αυτούς φονεύει. Νοήσοι ο μη θέλων. Τον Ξυπώλην τον εις το ζεύγμα τις φόνευσε αυτοκράτωρ;

Μανδάτωρ: Υμείς αυτόν φονεύσατε

Πράσινοι: Τον υιό του Επάφάθου τις εφόνευσεν αυτοκράτωρ;

Μανδάτωρ: Και αυτόν υμείς φονεύσατε και του Βένετους εμπλέκετε.

Πράσινοι: Άρτι Κύριε, ελέησον, τυρανείται η αλήθεια. [...] Πόθεν αυτή η δυστυχία.

Μανδάτωρ: Βλάσφημοι και θεοχάλοτοι ως πότε ουχ ησυχάζετε;

Κεφάλαιο IV: Παραλληλισμός με σημερινά ποδοσφαιρικά σωματεία

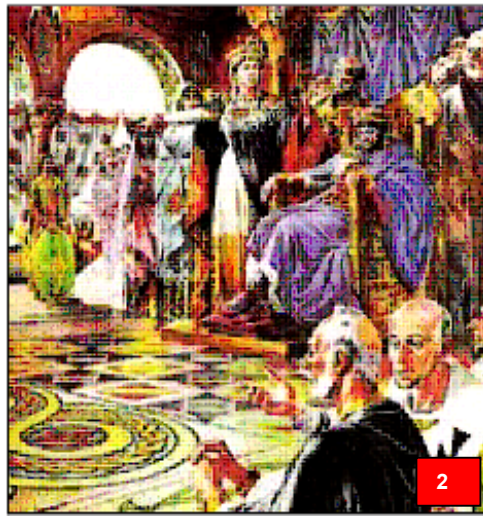
Οι Δήμοι του Ιπποδρόμου (πριν βέβαια αποκτήσουν πολιτική εξουσία) ήταν για τότε κάτι σαν τα σημερινά ποδοσφαιρικά σωματεία, με μόνη διαφορά ότι ασχολούνταν με τις αρματοδρομίες γιατί τότε το ποδόσφαιρο δεν είχε ανακαλυφθεί. Γι' αυτό και υπάρχουν ακόμα πολλές ομοιότητες. Π.χ.

- Το όνομα μιας ομάδας πολλές φορές το λέμε ανάλογα με το χρώμα της φανέλας των ποδοσφαιριστών (π.χ. κυανόλευκοι ή ερυθρόλευκοι)
- Το κοινό φανατίζεται, έτσι, δημιουργούνται οι οπαδοί μα και τα βίαια επεισόδια που συχνά συμβαίνουν στα γήπεδα και τους δρόμους και συχνά μας θυμίζουν τη Στάση του Νίκα σε μια πιο ήπια μορφή.
- Ο πιο πολύς κόσμος ασχολείται με αυτά και όσοι δεν υποστηρίζουν τη μια ομάδα υποστηρίζουν την άλλη, καθώς οι μικρότερες έχουν πολύ λίγο κοινό.
- Όπως και οι Δήμοι τότε ήταν τέσσερις, έτσι και τώρα οι μεγάλες ομάδες είναι τέσσερις, η Α.Ε.Κ., ο Π.Α.Ο.Κ., ο Ολυμπιακός και ο Παναθηναϊκός.
- Παρόμοια με τη σημερινή εποχή βρέθηκαν πλίνθοι και κομμάτια ελεφαντοστού με συνθήματα υπέρ των Δήμων. Το πιο περίεργο είναι μια κτένα με το σύνθημα «νικά η τύχη + Ελλαδίας κε Βένετων + αμήν», κάτι που μαρτυρά ότι υποστηρίκτριες των Δήμων ήταν και οι γυναίκες!

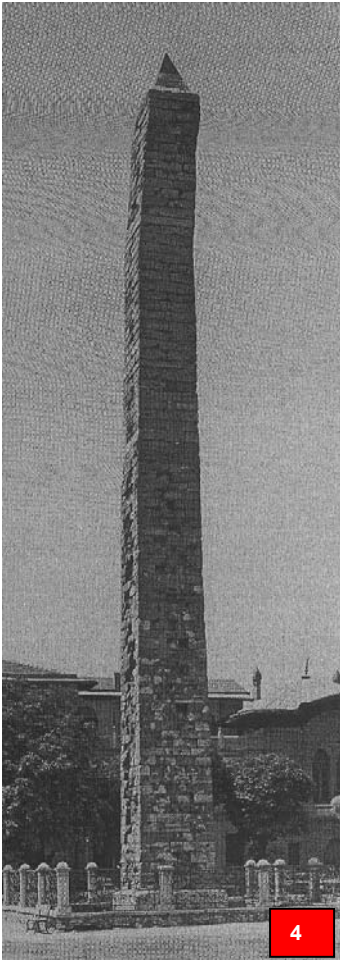
Αν τώρα συγκρίνουμε τα ποδοσφαιρικά σωματεία με τους Δήμους μόλις αυτοί απέκτησαν πολιτική εξουσία, παρατηρούμε πως αυτή είναι και η μόνη διαφορά.

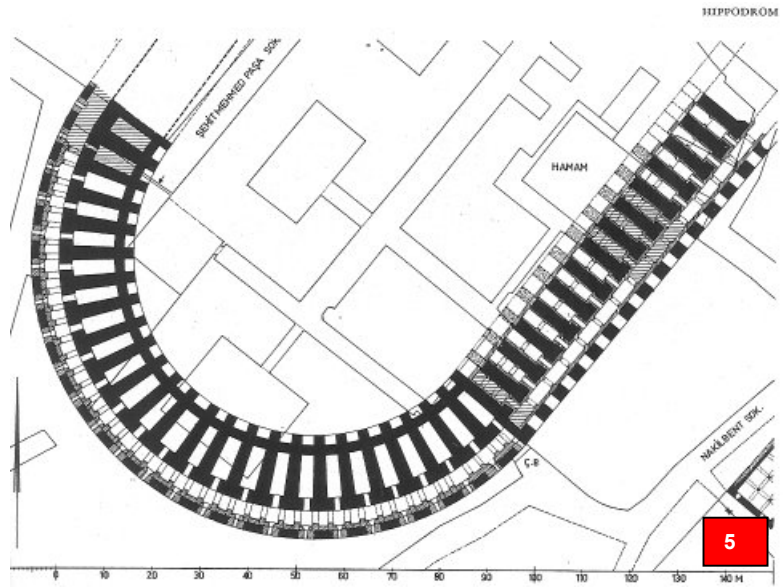
Εικόνες

- 1- Αρματοδρομίες στον Ιππόδρομο (ανάγλυφο).
- 2- Η Θεοδώρα παροτρύνει το Ιουστινιανό να μην εγκαταλείψει το θρόνο (σύγχρονη απεικόνιση)
- 3- Αναμέτρηση Βένετων και Πράσινων μέσα στον Ιππόδρομο

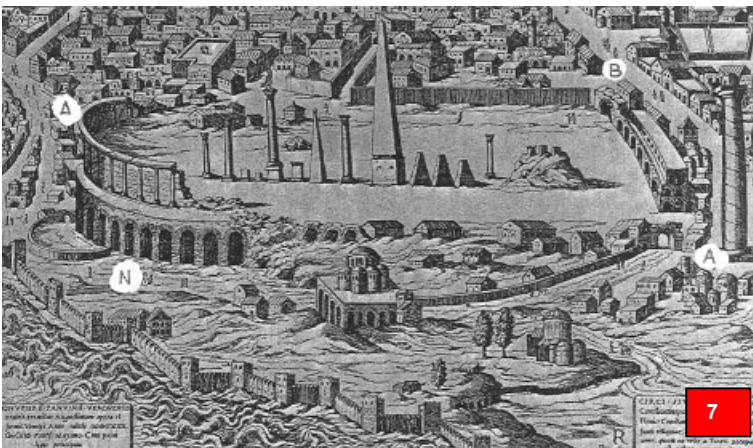
4

5

6

7

- 4- Ο οβελίσκος του Τούθμωση III από το Κάρνακ
- 5- Περίγραμμα της σφενδόνης
- 6- Άποψη της Σφενδόνης του Ιπποδρόμου από τα νότια. Κάτω βρίσκεται ο τούρκικος μαχαλάς
- 7- Άποψη του Ιπποδρόμου κατά τον 15^ο αιώνα

Βιβλιογραφία

Βιβλία

- Ιστορία Παπαρηγόπουλου
- Paryus Larousse Britannica
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους
- Η εποχή του Ιουστινιανού (J.A.S. Evans)
- Γενική Ιστορία
- Παλιό βιβλίο Ιστορίας Β' τάξης Γυμνασίου
- Bilexikon zur topographie Istanbuls (Wolfgang Muller-Wiener)¹
- Constantinople (Philip Sherrard)²

Ιστοσελίδες

- [Homepages.pathfinder.gr/AKADEMIA/site/history/nika.htm](http://homepages.pathfinder.gr/AKADEMIA/site/history/nika.htm) - 25k -

---

¹ Τα αποσπάσματα από το συγκεκριμένο βιβλίο καθώς και η μετάφραση τους στα ελληνικά παραχωρήθηκαν ευγενώς από ομάδα αρχαιολόγων της 1^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

² Ως ανωτέρω